

GGG-astma : Gesprek Goed Geneesmiddelengebruik

Doelstellingen:

De gezondheid van de patiënt verbeteren

- De therapietrouw verbeteren
- De inhalatietechniek verbeteren
- De efficiëntie van de behandelingen verbeteren
- Arts en apotheker versterken elkaars informatie
- De financiële middelen ter beschikking gesteld door de maatschappij beter aanwenden

Wat is een Gesprek Goed Geneesmiddelengebruik?

- Gesprek (op afspraak) met patiënt
- Een GGG bestaat uit 2 gesprekken op enkele weken tijd : een informatiegesprek en een opvolgesprek
- Initiatief :
 - ✓ Op initiatief van de apotheker
 - ✓ Voorgeschreven door de arts
 - ✓ Op vraag van de patiënt
- Schriftelijk akkoord van de patiënt
- Uitgevoerd door een apotheker in een daarvoor geschikte ruimte

Wie komt er in aanmerking voor een GGG-astma?

Voorwaarden

- Patiënten met astma die een behandeling met een (nieuw) inhalaticorticosteroid opstarten (eerste aflevering van een inhalaticorticosteroid in de afgelopen 12 maanden)
- Patiënt met astma onder chronische behandeling met een inhalaticorticosteroid waarvan de astma onvoldoende onder controle is
- GGG-astma voorgeschreven door de arts

Hoe indicatie astma bij patiënt vaststellen?

- Eerder gebruik van noodmedicatie voor astma aanval (zie historiek patiënt)
- Of bevestiging indicatie door patiënt
- Of bij twijfel contact met arts

Welke inhalatiecorticosteroïden zijn er betrokken?

Monopreparaten (inhalatiecorticoiden, ATC-klasse: R03BA) en **combinatiepreparaten** (inhalatiecorticosteroïd/sympathicomimeticum, ATC-klasse: R03AK beperkt tot de langwerkende bèta-sympathicomimetica) , onder de vorm van doseeraërosols en droge poeder inhalatoren.

Beclomethason dipropionaat :

- Beclophar Aerolizer (poeder)
- Inuvair (+formoterol) (doseeraerosol+poeder Nexthaler)
- Qvar (doseeraerosol)

Budesonide :

- Budesonide Easyhaler (poeder)
- Budesonide Novolizer (poeder)
- Bufomix Easyhaler
- Miflonide Aerolizer (poeder)
- Pulmicort Turbohaler (poeder)
- Symbicort Turbohaler (+ formoterol) (poeder)

Fluticason :

- Flixotide (doseeraerosol + poeder diskus)
- Flutiform (+formoterol) (doseeraerosol)
- Relvar Ellipta
- Salmeterol/Fluticasone Cipla
- Seretide (+salmeterol) (doseeraerosol + poeder diskus)

Eerste uitgiftegesprek astma:

Doel en werking van het geneesmiddel

Uitleg over de aandoening astma:

Chronische ontsteking die gepaard gaat met:

- lokale ontsteking in de longen met een verdikking van de wand van de luchtwegen en slijmvorming als gevolg
- vernauwing van de diameter van de luchtwegen (= bronchoconstrictie)
- hyperreactiviteit van de luchtwegen

Uitleg over de behandeling van astma in functie van de medicatiehistoriek en de geneesmiddelen die de patiënt meebracht:

- Leg het verschil uit tussen noodmedicatie en onderhoudsbehandeling
- Situeer de rol van het geneesmiddel in de therapie van de patiënt
 - ✓ Inhalatiecortico's remmen de chronische ontsteking
 - ✓ Benadruk het belang om de behandeling verder te zetten, ook al zijn er geen symptomen
 - ✓ Noodmedicatie verlicht de bronchoconstrictie
 - ✓ Benadruk de noodzaak om noodmedicatie altijd bij zich te houden

Voer de ACT-test uit :

- Peil naar de gezondheidstoestand en medicatiegebruik van de patiënt aan de hand van de ACT-test. Deze test geeft aan hoe goed of hoe slecht de astma van de patiënt onder controle is.

Gebruik van het geneesmiddel

- Posologie
- Benadruk dat het geneesmiddel slechts na 1 week optimaal effect heeft
- Wat bij een vergeten dosis
- Wat bij een astma-aanval: hoger gebruik SABA (= kortwerkend β 2-mimeticum bv Ventolin, Airomir) (2 à 4 puffs alle 20 minuten gedurende het eerste uur) in afwachting van de komst van de arts

Inhalatietechniek

- Belang van een goede inhalatietechniek (voldoende geneesmiddel en minder bijwerkingen)
- Demonstreer zelf
- Toon, indien mogelijk, filmpje op YouTube (zie APB GGG-astma tool)
- Laat patiënt demonstreren en geef feedback. Evalueer of het inhalatietoestel geschikt is voor de patiënt
- Bijkomende informatie:
 - ✓ Niet vergeten de dop van de inhalator te verwijderen

- ✓ Dosis-aërosol: schudden voor het gebruik
- ✓ Toestel voorbereiden bij een eerste gebruik
- ✓ Geneesmiddel proef je niet altijd
- ✓ De mond spoelen na het inhaleren van een corticoïd (niet inslikken)
- ✓ Aantal resterende dosissen controleren
- ✓ Reinigen en bewaren van inhalator

Therapietrouw

- Belang van een goede therapietrouw (zelfs indien geen symptomen)
- Informeer de patiënt over de alarmsymptomen
 - ✓ Toename van exacerbaties
 - ✓ Nachtelijk ontwaken
 - ✓ Gebruik van noodmedicatie > 2 maal per week
 - ✓ Functionele beperkingen
 - ✓ Verwijs / contact met de arts

Bijwerkingen

Corticosteroiden

- Orale candidose, heesheid, keelpijn, ...
- Mond spoelen, goede inhalatietechniek
- Corticofobie: benadruk dat geïnhaleerde doses:
 - ✓ Zeer laag zijn: grootte orde microgram. 1000 keer minder dan milligram!
 - ✓ Een lokaal effect hebben en de opname in de rest van het lichaam zeer laag is
 - ✓ Geen risico voor osteoporose bij dergelijke lage doses
 - ✓ Geen groeiachterstand bij kinderen met lage doses
- Combinatie met B2 agonisten: tremor (van de handen), hoofdpijn, hartkloppingen, verhoogde bloeddruk
- Patiënten met hartaritmie: arts contacteren bij hartkloppingen of verhoogde bloeddruk

Tweede uitgiftegesprek astma:

- Peil naar de bevindingen van de patiënt
- Overloop de aandachtspunten uit gesprek 1 met de patiënt
- Achterhaal in welke mate de astma onder controle is a.h.v. ACT-test
- Vraag bijkomend:
 - Gebruik van het geneesmiddel: therapietrouw, inhalatietechniek
 - Wat doet u indien u een dosis vergeet?
 - Schat therapietrouw in bv. m.b.v. MARS-test
 - Achterhaal de reden voor therapie-ontrouw en behandel het probleem in functie hiervan
 - Laat de patiënt demonstreren hoe hij zijn geneesmiddel inhaleert en geef feedback
- Bijwerkingen
 - Sommige mensen hebben last van slechte smaak, heesheid, hoestbuien na inhalatie. Is dit bij u ook het geval?
 - Combipreparaten: trillende handen, hoofdpijn, hartkloppingen
- Onverwachte voorvallen
 - Elke kortademigheid, beperking bij inspanning, zelfs bij het beoefenen van sport op hoog niveau wijst op onvoldoende gecontroleerd astma.
- Verstrek de niet-medicamenteuze maatregelen i.f.v. het patiëntprofiel
 - Rookstop
 - Allergische en niet-allergische triggers
 - Inspanningen, sporten: raad aan om sport te beoefenen, bij voorkeur duursporten (zwemmen, fietsen, marathon,..)